రథయాత్ర

బొంగరం పట్టుకొని బయల్దేరేడు. బొంగరం కొని మూడు రోజులే అయింది. చూడ్డానికొచ్చిన చుట్టం చేతిలో పెట్టేడు అర్ధణా. దమ్మిడీ యిచ్చి స్వయంగా ముల్కి వేయించుకొన్నాడు. తాత పేనిపెట్టేడు చేకుతాడు.

హైస్కూల్లో కెళ్ళాడు. తోటి కుర్రాళ్ళెవరూ రాలేదు. వెనక వరండాలో కెళ్ళాడు. దగాచేశారు. వస్తామని ఎవరూ రాలేదు. కుక్క జాలితో బొంగరం తిప్పాడు. ఎరుపు, ఆకుపచ్చ రంగుల లక్కబొంగరం గింగని రింగుపెడుతూ కునుకు పెట్టింది. అబ్బాయి బుర్రంతా ఎర్రగా ఆకుపచ్చగా కునుకుపెట్టిన బొంగరం పై భాగంలో ఐక్యమైపోయింది.

అలాగ్గా తిరుగుతున్నప్పుడు జాలితో పైకెత్తి చేతిలో కెక్కించుకొంటే బాగుణ్ణు. ముల్కి కత్తిలాగుంది. చెయ్యి కన్నంపడిపోతుంది. పందేల్లో చింతగుంపు బొంగరానికైనా దెబ్బకి పేడు ఊడిరావాలి. వెధవ బాధ. ముల్కికి అంతవాడి ఒకవిధంగా వుంటేనే మంచిది. ఇంకొక విధంగా వుండనేగూడదు.

బొంగరం ముల్కి అంచులమీంచి కర్రని తిరిగి తికమకగా కొట్టుకొంటూ ఆగిపోయింది. అబ్బాయి ఆలోచించాడు. చాలాదూరం ఆలోచించాడు.

భూమి గుండ్రంగా బల్లపంలాగుంటుందని, బొంగరంలా గిర్రని తిరుగుతున్నాదనీ చెప్పేడు మేష్టరు. కాని హిరణ్యాక్షుడు భూమిని చాపలా చుట్టేశాట్ట. అదీ ఆ మేష్టరే చెప్పేడు. బల్లపంలాంటి భూమిని చాపలా ఎలా చుట్టాడో? సమన్వయంకాక అబ్బాయిబుర్ర బద్దలైపోయింది. ఇలాంటి సందేహాల నడిగితే మేష్టరు సరిగ్గా సమాధానం చెప్పి సందేహాలు తీరుస్తాడా? వెటకారాలాడుతాడు. క్లాసంతా పకాపక నవ్వుతారు.

హిరణ్యకశిపుడి కడుపున ప్రహ్లాదుడు పుట్టేడు కాని తానే పుడితే చక్కా చంద్రుడికి ముల్కి వేయించుకొని, వాసుకిని తాడుగా తీసుకొని బృందావనంలో బొంగరం తిప్పుకుణ్ణు.

శ్రీరాముడి కథ చెపుతూ 'నాన్న చెప్పిన మాట వినాలని' మేష్టరు చెప్పేడు. రాముడు తండ్రి మాటవినే అడవులకు పోయి నానాబాధలూ పడ్డాడు. మరి ప్రహ్లాదుణ్ని గొప్పవాడంటారెందుకూ? తండ్రి చెప్పినట్టు వినలేదు సరేకదా విష్ణుమూర్తిచేత తండ్రి ప్రాణాలు తీయించేశాడు.

హైస్కూలు పక్కింటి పెరట్లో ఎర్రగా, పచ్చగా బాదంచెట్టు ఆకులు మూడుగంట లెండలో మెరుస్తున్నాయి. పచ్చగా కాయలు, ఎర్రగా పళ్ళు గుత్తులు గుత్తులుగా వేళ్ళాడుతూ ఉంటే పచ్చని రామచిలకలు ఎర్రని ముక్కుల్తో పొడుచుకు తింటున్నాయి. ఇటికె ముక్కని అబ్బాయి పైట్టని విసిరితే దెబ్బకి గుత్తికి గుత్తీ కాయలూ పళ్ళతో రాలింది. అందులోంచి ఆకుపచ్చని సాలీడు తొందరగా గోడమీదికి పాకిరిపోయింది. అరుస్తూ రామ చిలకలు పచ్చతోరణంలా గెగిరిపోయాయి. అబ్బాయి బుర్రంతా ఎర్రగా, ఆకుపచ్చగా అయిపోయింది. 'ఎవడ్రా వెధవ' అంటూ లోపలనుంచి కేక వినబడ్డాది. అబ్బాయిగుండె గడగడలాడినా అందినకాటికి కాయల్ని ఏరుకొని స్కూలవతల వరండాలోకి పారిపోయాడు.

పళ్ళపై తొక్కలు కొరుక్కుతింటూ చూచాడు. గోడమూల దాగ రంత సాలిగూడు కనబడ్డాది. చిక్కగా, సన్నంగా, ధవళంగా నేయబడ్డాది. అలాంటి పట్టుశాలీ వలువలు పెళ్ళానికి కట్టబెట్టాలి. సాలిగూట్లో ఇంకా మంచు చినుకులు కనబడ్డాయి. అప్పుడప్పుడే పడుతున్న మధ్యాహ్నం ఎండలో పచ్చగా, ఎర్రగా జిగాలుమంటూ మెరుస్తున్నాయి. అల్లాంటి రవ్వలహారం పెళ్ళాం మెళ్ళో వెయ్యాలి.

బాదంకాయ లొక్కడూ తింటే బాగులేదు. ఊరించడాని కెదురుగా ఒక్కడైనా లేకపోయాడు. అన్ని బాదంకాయలు దొరికాయంటే ఎవళ్ళూ తరవాత నమ్మరేమో అని భయపడ్డాడు. కిటికీ ఎక్కి వాసంమీద కెగబాకిరి వెలిసిమీద కాయలన్నీ తిండంమాని దాచాడు. బాదంకాయల్లో సాలిగూట్లో, మంచుచినుకుల్లో, పిచ్చి ఆలోచనల్లో మరిచిపోయాడు తాను ఇల్లు బయలు దేరిన కారణం. 'అమ్మబాబో' అని పెద్దకేకేసి పరిగెట్టేడు.

ఆవేళ మూరు రథయాత్ర.

మండావారి చిన్నగాణ్ణి, బొంతావారి బొట్టిణ్ణి. పైడితల్లినీ పోగు చెయ్యాలి. నలుగురు రాక్షసులనీ వెంటపెట్టుకొని యాత్రకెళ్లాలి. పరుగెట్టేడు బొండాలవారింటికి. వాళ్ళ బొట్టెడు లేడు. పరిగెట్టేడు మండావారింటికి. వాళ్ళపిల్లడూ లేడు. వాళ్ళంతా తన్ని మోసంచేసి రెండింటికే వెళ్ళిపోయూరు. దగాకోర్లు.

పోనీ, బతికాడు. వాళ్ళతో ఇసకగెడ్డల్లో గెంతడం, మచ్చకొండెక్కడం, అల్లరీ తప్పిపోయాయి. వాళ్ళంతా బికారీలు. తనో? ఆరుకానులున్నాయి. ఐశ్వర్యవంతుడు. వాళ్ళనాన్న మురిపించి మురిపించి ఎలాగైతేనేం కాణీ ఇచ్చాడు. అమ్మ అడగ్గానే పారేసింది అర్ధణా. అది తాతయ్య చూచి ఒక్కకాణీయే ఇచ్చి 'చాల్లే' అనేశాడు. పారవలసిన చోట పెద్దపాచిక పారిందికాదు. అమ్మమ్మ రహస్యంగా పిలిచి మరీ ఇచ్చింది అర్ధణా. అమ్మమ్మ దగ్గర ఏ ఆవకాయ గూనలవారో ఎవరికీ తెలియకుండా డబ్బు ఉంటుంది. ఇంట్లో బియ్యం అవీ దొంగచాటుని అమ్మి ఏకాశినాడు కొబ్బరికాయలు కొని దేవాలయంలో అభిషేకం చేయిస్తుంది.

కాణీ రంకులరాట్నం, కాణీ పకోడీలు, అర్ధణా కిర్రుచక్రం తప్పవు. అక్కడికి కెంతున్నాది? అర్ధణా. బొమ్మలలాటరీ వెయ్యొచ్చు. నెమిలిమీద కాస్తే, మూడునెమళ్ళు వస్తే, రెండు కానులకీ ఆరుకానులొస్తాయి. అప్పుడో తోక తక్కువ తొంబై కొనుక్కోవొచ్చు.

పెద్ద వీధిని పడి వేలకొద్దీ జనం బయల్దేరారు. పల్లెటూరివాళ్ళు మందలు మందలుగా వెళ్తున్నారు. తోవ తప్పిపోకుండా ఒకరిచేతుల్నొకరు పట్టుకున్నారు. వెర్రివాళ్ళు! దాసన్నపేటలో తోవ తప్పిపోవడం ఏమిటి? అబ్బాయికన్ని వీధులూ తెలుసు. తెలియని చిక్కు వీధుల మధ్యనుండి వెళుతూ ఉంటేనే సరదా. చిన్న చిన్న వీధులన్నీ ఆఖరికి తెలిసిన పెద్ద వీధులకి తేలుతూనే ఉంటాయి. అబ్బాయికి పట్నాల్లో వీధుల రహస్యం బోధపడింది.

వో తాతగారు చక్రాల కుర్చీమీద మనవణ్ణి యీడ్చుకొంటూ వొస్తున్నాడు. మనమణ్ణి చూచుకొంటూ తాత మొహం పొంగిపోయింది. మనమడు

డూదిపేడా తింటూ బొంగలు కార్చుకొంటున్నాడు. కిందికి మీదకి ఎగిరే అట్టకోతిని పట్టుకొన్నాడు.

వాళ్ళ క్లాసు మేష్టరుగారు గబుక్కున కనబడ్డారు. అబ్బాయి గుండె అటుక్కుమంది. అదెంచేతో మేష్టర్ని చూస్తే ఏమైనా భయం వేస్తుంది. మేష్టరుగారు ఎడపిల్లణ్ణి చంకలో పెట్టుకొన్నారు. పెద్దపిల్లడు పక్కని నడుస్తున్నాడు. ముందు నడుస్తున్నా దో బోడెమ్మ. వెనక నడుస్తున్నాది ఋగ్రొంచుకొని, చందనం బొమ్మ పట్టుకొని, చంటిపిల్లాణ్ణెత్తుకొని, చందనం బొమ్మలాంటి మేష్టరాణీ. తెల్లగా పళ్ళిగలించి ఎందుకో నవ్వుతున్నాది.

మేష్టరుగారి చంకలో పిల్లాడి ముక్కోడిపోతున్నాది. మేష్టరుగారు (అసహ్య మెంతలేదో!) ముక్కు తుడిచి తొడమీద పంచకి తుడుచుకొంటు న్నాడు. ఛీ ఛీ! అదిచూచి అబ్బాయి వొళ్ళంతాఅసహ్యంతో జలదరించింది. మేష్టరుగారు కూడా ఇలాంటి పనులు చేస్తాడా అనుకొన్నాడు. మేష్టరుగారికీ పెళ్ళాం పిల్లలుంటారా అని తెల్లబోయాడు. ఉంటారన్న సంగతి ఎంచేతో అబ్బాయికి అదివరకెప్పుడూ తట్టలేదు.

డబ్బు లెవ్వరూ కొట్టెయ్యకండా అడ్డంగా జేబునిండా బొంగరం ఇరికించి జాలు మెళ్ళో చుట్టపెట్టుకుంటూ జనప్రవాహంలో పడ్డాడు. గుండ్రంగా ఎత్తుగా ఉన్నాది జేబు. పచ్చగా ఎర్రగా బొంగరం పైభాగం కనబడుతున్నాది. అస్తమానం దాన్నోమారు చేత్తో సవరిస్తూ నడుస్తున్నాడు. సరికొత్త బొంగరం. అసలు శృంగవరపుకోట లక్కబొంగరం. పడుచు వాడికి ప్రియురాలి ముఖంకన్నా ప్రియతరంగా ఉన్నది అబ్బాయి గుండెలి మీదా బొంగరం.

వో బోడెమ్మ పెద్దకృష్ణుడి బొమ్మని గుండెలికి గట్టిగా అదిమి పట్టుకొని వో వారగా చీమలా నడుస్తున్నాది. అబ్బాయి ఫక్కున నవ్వి, 'బోడెమ్మగారూ బాగున్నారా?' అని పలుకరించాడు.

'నీకేం పోగాలంరా గుంటనక్కగట్టా' అని బోడెమ్మ పళ్ళు బిగిం చింది. ఆరకంగా తిట్లు తింటూ ఉంటే సుఖంగా ఉంటుంది. అబ్బాయికి సంతోషానికి బదులు విచారం పట్టుకుంది. బోడెమ్మని బాగా అల్లరి పెట్ట డానికి బొంతావారి బొట్టైనా సమయానికి లేకపోయాడు. ఎంతైనా నలుగు రున్న సాటిరాదు. ఒంటిగాడై పోయాడు. అల్లరి లేకపోతే తీర్థమేమిటి?

'బోడెమ్మగారూ కృష్ణుణ్ణి గట్టిగా పట్టుకోకండి. మంచివాడుకాడు.' అన్నాడబ్బాయి.

'గుంట చచ్చినాడా' అని మీదికి ఏం చేదామనో, బోడెమ్మ వెళ్ళింది. అబ్బాయి బెదిరిపోలేదు.

'బొమ్మ పడిపోతుంది. కోపంవొద్దు బోడెమ్మగారూ. శాంతం భోషాణం శాంతం భోషాణం' అని హితోపదేశం చేస్తూ మెల్లిగా వెళ్ళిపోయాడు. కాని నవ్వు పట్టలేకపోయాడు. రోడ్డుమీద ఐదు నిముషాలు నిలబడిపోయి, గూనివాడిలాగ వొంగిపోయి నవ్వి నవ్వి చచ్చాడు.

రథయాత్ర దగ్గిరపడ్డాది.

పెద్ద దుకాణంనిండా కుండబొమ్మలు నింపేశారు. ధగధగ లాడుతున్నాయి బొమ్మలు. వాట్ని చూస్తూ నిలబడ్డాడు. అందులో చాలా బొమ్మలు వాళ్ళింట్లో ఉన్నవే. మురళీ కృష్ణుడు, శేషశాయి, గజలక్ష్మి, మడిగాళ్ళేసుకొన్న గాంధీ. వాళ్ళక్కయ్య ఎలాగా దసరాకొచ్చి బొమ్మల కొలువు పెడుతుంది. భోషాణం నిండా బోలెడు బొమ్మలున్నాయి, బూజు దులపాలిగాని.

బొమ్మల దుకాణం దగ్గిర ఆ బొమ్మలన్నింటికన్నా అందమైన అమ్మాయి కనబడ్డాది ఆరేళ్ళది. దాన్నిచూస్తూ అబ్బాయి నిలబడిపోయాడు. దానిమొహం తెల్ల మతాబాలా వెలుగుతున్నాది. చక్కని చుక్క. అబ్బాయి ఎగాదిగా వెర్రివెధవలా చూచినా అమ్మాయి కన్నెత్తి చూచిందికాదు. దాని జబ్బమీద కొట్టి తనే అడిగేడు 'మీ యింటిపేరు?' అమ్మాయి అప్పుడు వాణ్ణిచూచి 'మంగువారు' అన్నాది. అమ్మాయికి సిగ్గు లేనేలేదు. వాళ్ళమ్మమ్మ పెళ్ళానికి మొగుడిదగ్గర సిగ్గు ఉంటుందని చెప్పింది. 'అన్నట్టు ఇంకా ఆ పిల్లి నాకు పెళ్ళాంకాలేదు కదూ' అనుకొన్నాడు.

'నీ పేరు' అనడిగాడు.

'తాయారు'

'తాయిలం కొని పెడతా తాయారుకి' అంటూ చిన్న కవీశ్వరుడయిపోయాడు. అతని గుండెలు పాడింది. అతని గుండెలు వొణికింది. పిల్లకి పెళ్ళయి పోయిందేమో! 'నీకు పెళ్ళయిందా?' అనడిగాడు. 'చిన్నపిల్లలక్కి పెళ్ళవుతుందా?' అని అమ్మాయి నవ్వింది. ఫస్టుగా కుదిరింది. 'మంగువారి

తాయారు మా మంచిపిల్లా పెళ్ళాడతాను పెళ్ళాడతాను' అంటూ అమ్మాయి చెవిలో ఊదేడు. 'ఇదేంటి పిల్లాడా? ఫో' అన్నది తాయారు నవ్వుతూ. దాని మొహం ఎప్పుడూ ఆరని తెల్లమతాబా.

తాయారు తల్లి అబ్బాయిని చూచింది.

'ఎందుకబ్బాయి అలా నిలుచున్నావు?' అని మహాఘాటీగా అడిగింది. సమాధానం చెప్పలేక కటకటలాడాడు.

'తాయారూ చేతిలో పొట్లాం ఉన్నాదా? దొంగవెధవలు సుమా. గెడ్డల్లా తన్నుకు పోతారు' అన్నాది కాబోయే అత్తగారు. అబ్బాయికి మహాకష్ట మనిపించింది.

'అన్యాయం మాటలాడకండి. నేను దొంగనుకాను. కావలిస్తే మీ అమ్మాయికి నేనే యిస్తాను. నాదగ్గరారుకాను లున్నాయి' అన్నాడు గర్వంగా.

'గొప్పగుంట వెధవ్వి! చింకిచొక్కానువ్వు' అన్నాది. అబ్బాయి చిన్నబోయాడు. మొహం పచ్చగా ఐపోయింది. అప్పుడు కనబడ్డాయి, జబ్బమీద చిరుగు, మెడమీద రగుడు. చెవుల మీంచీ వేళ్ళాడుతూ బొదులు. మంచిచొక్కా తొడుక్కొందామనే అనుకున్నాడు. ఆ తోపులాటలో పాడై పోడానికి మడత చొక్కా ఎందు కన్నాడు వాళ్ళనాన్న. ఇలాగ్గా అవమాన పడవలసి వస్తుందని కలగన్నాడా?

'మాసిపోతుందని మంచిది కట్టలేదు. నాకు సిల్కుచొక్కాలే ఉన్నాయి' అన్నాడు.

'చాలు పో అవతలకి' అని గట్టిగా కసిరింది అత్తగారు.

'ఎందుకా అబ్బాయినలా కసురుతావు?' అన్నాడు కాబోయే మామ గారు, తాయారు నాన్న.

'దొంగవెధవండీ' అన్నాది అత్తగారు.

'అన్యాయం మాటలాడకండి' అన్నాడబ్బాయి.

'నాన్నా, ఆ అబ్బాయే నన్ను పెళ్ళాడుతాట్ట. అలా పాడుతున్నాడు' అన్నాది తాయారు.

'దొరికిపోయానురా దేముడా' అనుకొన్నాడబ్బాయి. చెవులెర్రబారి ఒంటినిండా వెంట్రుకలు లేచి నిలుచున్నాయి.

'ఓరీ వెధవా! అందుకా అలా పుల్తూవుల్తూ చూస్తున్నావు? పట్టున పదేళ్ళు లేవు! కలికాలం వెధవా!' అన్నాది అత్తగారు.

'నువ్వెవరబ్బాయివి' అనడిగాడు మామగారు.

'మేము బాగా డబ్బున్నవాళ్ళం. మా తాతయ్యకి రెండువేలొస్తాయి'

'అయితే నీకెప్పుడు పెళ్ళిచెయ్యమన్నావు?'

'ఏమో మా తాత నడగండి' నిజమే అనుకొన్నాడు. తిట్లుతిన్నా పెళ్ళాం దొరికిందనుకున్నాడు. వాళ్ళకేం! బోలెడంత డబ్బున్నాది. ఎగిరి గెంతేసి ఎవరుపడితే వాళ్ళు తనకి కట్నాలూ, కానుకలూ ఇచ్చి పిల్లని తన కాళ్ళమీద పడేస్తారని వాళ్ళమ్మమ్మ చాలాసార్లు చెప్పింది.

'పో వెర్రివెధవా!' అన్న మామగారి ఆఖరి కసురుతో వెనక్కి వెనక్కి చూస్తూ, తాయారు మొహం జ్ఞాపకం బాగా ఉంచుకొని వెళ్ళిపోయాడు. వాళ్ళమ్మమ్మతో చెప్పితే తనకి తాయారుని తప్పకుండా పెళ్ళి చేస్తుంది. తెల్లటి పిల్ల అయితే కట్నాలైనా అడక్కుండా చేసుకొందామని అమ్మమ్మ చాలసార్లు చెప్పింది.

రథయాత్ర ఫెళ్ళున విరిగిపడి సముద్రంలా పొంగిపోతోంది. జనం తిరగబడి కెరటాల్లా ముందుకి కొట్టుకొస్తూ వెనక్కి వెళుతున్నారు. తోరణాల్తో, అరటిచెట్లతో, అలంకరణాలతో శ్రీ జగన్నాధస్వామి రథం ముందుకి కలకలల్లాడుతూ జేగంటతో వొస్తూన్నాది.

అబ్బాయి ఆకారును లైశ్వర్యంతో తీర్థం లోపలకెళ్ళాడు. పెద్దవాళ్ల కాళ్ళల్లోంచి సందుచేసుకుని దూరుతూ ముందుకుసాగాడు. ఆ కాళ్ళ సందుల్లోంచి, రథయాత్ర హోరులోంచి తాయారు మొహం కనబడుతున్నాది. అబ్బాయి మహాజనసముదాయంలో కలిసిపోయాడు. జనానికపతల రంకుల రాట్నాలు రంయ్యని తిరుగుతున్నాయి.